Puolustusministeriö NEUVOSTORAPORTTI PLM2020-00049

PO Palojoensuu Reetta(PLM), Keksi Meiju(UM), Laaksonen Sanna(UM), Salo Krista (PLM)

18.06.2020

JULKINEN

Asia

EU:n puolustusministereiden epävirallinen videokokous ja Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunta 16.6.2020

Kokous

EU:n puolustusministereiden epävirallinen videokokous ja Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunta 16.6.2020

Puolustusministerikokous keskittyi laajasti turvallisuus- ja puolustusyhteistyön ajankohtaisiin kysymyksiin. Ministereiden puheenvuoroissa korostuivat operatiivisten sitoumusten vahvistaminen sekä eteneminen puolustusaloitteiden toimeenpanossa ja niistä käytävissä neuvotteluissa. EU:n sotilaallisten koulutusoperaatioiden toiminnan palauttaminen oikea-aikaisesti nähtiin tärkeäksi. Pysyvältä rakenteelliselta yhteistyöltä penättiin konkreettisia tuloksia ja sovun kolmansien maiden osallistumisesta toivottiin löytyvän pian. Neuvotteluissa Euroopan rauhanrahastosta haluttiin kiirehtiä. Strategisen kompassin toivottiin selkeyttävän puolustusyhteistyön kokonaiskuvaa ja tukevan EU:n tavoitetason toimeenpanossa.

Ministerit vetosivat vahvasti puolustusaloitteiden riittävän rahoituksen puolesta osana EU:n monivuotista rahoituskehystä.

Euroopan puolustusviraston johtokunnan kokouksessa puolustusministerit nostivat esille Euroopan resilienssin ja reagointikyvyn parantamisen. Puolustusviraston roolia puolustusaloitteiden edistämisessä pidettiin tärkeänä ja viraston toiminta katsottiin onnistuneeksi.

Puolustusministereiden epävirallinen videokokous

EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja Borrell alusti perusteellisesti EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyön ajankohtaisista kysymyksistä ja muistutti, että turvallisuus- ja puolustusyhteistyössä jäsenmaat itse määrittävät suuntaa ja tahtia. Borrell vetosi jäsenmaiden solidaarisuuteen ja pyysi toimillaan osoittamaan, että EU kykenee tekemään vaikeita päätöksiä ja myös implementoimaan niitä riittävillä keinoilla. Tänään keskustellaan turvallisuus- ja puolustusyhteistyön uudelleenfokusoinnista. Ensinäkin on olennaista, että EU pysyy uskottavana turvallisuustoimijana. Toimeenpanevat operaatiot ovat pitkälti jatkaneet toimintaansa, mutta koulutusoperaatioiden osalta on tärkeää aktiivisesti valmistella henkilöstön paluu operaatioihin ja koulutustoiminnan käynnistäminen uudelleen tilanteen sallimalla tavalla operaatioalueittain. Lisäksi on tärkeää täyttää operaatioiden henkilöstö- ja suorituskykyvajeet. Myös EU:n sotilaallisten koulutusoperaatioiden johtoesikunnassa (MPCC) on yli puolet paikoista täyttämättä. Borrell pyysi jäsenmaita lisäämään osallistumisastetta tai kertomaan miksi osallistumisen lisääminen on vaikeaa. Mikäli Euroopan rauhanrahastoa (EPF) ei

saada perustettua 2021 alusta lähtien, vaarassa eivät ole ainoastaan tukea kaipaavat kolmannet maat, vaan myös Euroopan turvallisuus. Pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) osalta edistys on ollut hyvin maltillista ja erityisesti operatiivisia sitoumuksia tulee toteuttaa konkreettisemmin. Lisäksi kolmasmaaosallistumiseen on saatava ratkaisu Suomen puheenjohtajakaudella tehdyn kompromissiesityksen pohjalta. Työ strategisen kompassin eteen alkaa syksyllä kattavan uhka-analyysin koostamisella EU:n tiedusteluanalyysikeskuksen (INTCEN) johdolla. Borrell päätti alustuksen toteamalla, että EU:n monivuotisen rahoituskehyksen (MFF) osalta komission esitys on hyvä pohja neuvotteluille. Borrell vetosi jäsenmaihin ja pyysi, ettei puolustukselle varattu rahoitustasoa madallettaisi ja sitä kautta vaarannettaisi puolustusaloitteiden toimeenpanoa.

EU:n sotilaskomitean puheenjohtaja kenraali Graziano oli huolissaan Libyan ja Sahelin turvallisuustilanteesta. EUNAVFOR MED Irinillä on kunnianhimoinen mandaatti YK:n tukena ja operaation tulisi kyetä täyttämään tehtävänsä. Pandemia tulee näkymään operaatioalueilla viiveellä ja EU:n täytyy sopeuttaa toimintojaan operaatioissa sen mukaisesti. Operaatioihin kohdistuva disinformaatio on todellinen uhka, jonka torjumiseksi tulisi tehdä enemmän töitä. Jäsenmaiden tulee toimia niin, että EU:n sovittu tavoitetaso kyetään täyttämään.

EU:n sotilasesikunnan päällikkö kenraali Pulkkinen totesi, että on vaikeaa arvioida pandemian vaikutuksia oikein Afrikassa. Siitäkin syystä on erittäin tärkeää, että koulutusoperaatiot saadaan käyntiin heti kun se on mahdollista. Testauskapasiteettia on nostettu, mutta se ei vastaa eurooppalaista tasoa. Isäntämaat pyrkivät estämään pandemian leviämistä alueella. Terveystilanne operaatio- ja lähialueilla on huono ja kehitys ei ole menossa hyvään suuntaan. Koulutusoperaatioiden suojelutoimet pysyvät siitä syystä nykyisellään. Suunnittelu on tärkeää nykyisen tilanteen arvioimiseksi ja lopulta koulutustoimien palauttamiseksi. **Tärkein prioriteetti on operaatioissa toimivien sotilaiden turvallisuus ja hyvinvointi. Näin ollen toiminta jatkuu vasta, kun olosuhteet sen sallivat**. Turvallisuustilannetta seurataan ja monitoroidaan tarkasti yhteistyössä paikallisten ja muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa. Näin taataan se, että koulutusoperaatiot voidaan palauttaa täysimääräiseen toimintaan oikea-aikaisesti ja turvallisesti.

Borrell kiitti kenraali Pulkkista erinomaisesta ja arvokkaasta työstä EU:n sotilasesikunnan päällikkönä. Pulkkinen palaa takaisin Suomeen kesän päätteeksi.

Sisämarkkinakomissaari Breton kertoi EU:n puolustusteollisen kehittämisohjelman (EDIDP) vuoden 2019 hakutuloksista. Kaiken kaikkiaan ohjelmassa tuetaan noin 200 miljoonalla eurolla Euroopan ja jäsenmaiden puolustuskyvyn kehittämistä. Komissio sai yhteensä 40 hanke-ehdotusta, joista komissio nyt esittää rahoitusta myönnettäväksi 16 hankkeelle. Pk-yritysten suuri määrä hankehauissa oli positiivista. EDIDP valmistelee Euroopan puolustusrahastoa (EDF), joka on tarkoitus käynnistää vuodesta 2021 alkaen. Bretonin mukaan komission MFF-esityksen miljardin lisäys puolustusrahastoon osoittaa, että EDF on tärkeä instrumentti, joka lisää EU:n strategista autonomiaa. On tärkeää, ettei rahoitusta madalleta.

Ministereiden puheenvuoroissa korostuivat operatiivisten sitoumusten vahvistaminen sekä eteneminen puolustusaloitteiden toimeenpanossa ja niistä käytävissä neuvotteluissa. Lisäksi ministerit vetosivat vahvasti puolustusaloitteiden riittävän rahoituksen puolesta.

Operatiivisten sitoumusten osalta painotettiin operaatioiden nopeaa uudelleenkeskittämistä pandemian aiheuttamien keskeytysten jälkeen. Osa jäsenmaista oli sitä mieltä, ettei jäsenmaiden nykyinen operaatio-osallistuminen ole riittävällä tasolla. Parempaa joukkojenmuodostusta painotettiin. Etenkin EUTM Malin ja EUNAVFOR MED Irinin tärkeyttä korostettiin. Operaatioalueiden heikkenevällä turvallisuustilanteella on vaikutuksia myös Eurooppaan. Neuvotteluissa Euroopan rauhanrahastosta haluttiin kiirehtiä, sillä kyseessä on tärkeä väline, jolla EU voi paremmin tukea kumppaneitaan. Tasapainoinen maantieteellinen lähestymistapa on tärkeää.

Puolustusaloitteita koskeva keskustelu painottui PRY:hön ja strategiseen kompassiin. Strategista lähestymistapaa turvallisuuteen ja puolustukseen korostettiin. PRY:ltä penättiin konkreettisia tuloksia ja sovun kolmansien maiden osallistumisesta toivottiin löytyvän pian. Strategisen kompassin toivottiin selkeyttävän puolustusyhteistyön kokonaiskuvaa ja tukevan EU:n tavoitetason toimeenpanossa. Lisäksi kompassin toivottiin parantavan puolustusaloitteiden välistä koherenssia. COVID on osoittanut, että yhteistyö strategisten kumppaneiden kanssa on yhä tärkeämpää. Strategisen kompassin toivottiin parantavan EU:n valmiutta ja kyvykkyyttä ml. 5G, kyber ja uudet teknologiat. Jatkossa toivottiin, että yhteistyössä voitaisiin keskittyä konkreettisiin ja pragmaattisiin toimiin. EU:n, YK:n ja Naton välinen yhteistyö nähtiin tärkeäksi.

Resurssikeskustelussa jäsenmaat vetosivat voimakkaasti siihen, että tulevan monivuotisen rahoituskehyksen neuvotteluissa on turvattava riittävä rahoitus turvallisuus- ja puolustusaloitteille, Euroopan puolustusrahastolle ja sotilaalliselle liikkuvuudelle sekä rahoituskehyksen ulkopuoliselle eritysvälineelle Euroopan rauhanrahastolle. Jäsenmaat perustelivat näkemyksiään sillä, että EU tarvitsee riittävät resurssit ollakseen uskottava globaali turvallisuustoimija. COVID-pandemian jälkeen turvallisuuteen ja puolustukseen investoiminen on yhä tärkeämpää.

Suomi totesi viime kuukausien osoittaneen, että EU:n tulee kyetä toimimaan nopeammin ja paremmin kansalaistensa suojelemiseksi. Yhteistyötä tulee kehittää edelleen, jotta unioni olisi valmiimpi vastaamaan tämän päivän ja tulevaisuuden haasteisiin. Tämä edellyttää selkeää visiota, valmiuden kehittämistä sekä toimintakykyä tukevien rakenteiden ja resurssien vahvistamista. COVID-pandemia on heikentänyt monien maiden jo ennestään haurasta turvallisuustilannetta erityisesti Afrikassa. Euroopan rauhanrahasto on merkittävä väline, jolla EU voi vahvistaa kykyään tukea kumppanimaiden turvallisuus- ja puolustuskapasiteettia paremmin. Strateginen kompassin käynnistäminen osuu oikeaan aikaan. Yhteisen ymmärryksen uhkista ja haasteista tulisi olla yhteistyön pohjana. Jäsenmaiden vahvalla poliittisella ohjauksella on mahdollista saavuttaa aiemmin sovittu tavoitetaso. Varautumisen kannalta on oleellista, että kehitetään kykyä ennakoida mikä muodostuu kriisitilanteessa kriittiseksi tarvikkeeksi, osaamiseksi ja toiminnaksi. Innovatiivinen ja vahva puolustusteollinen pohja ml. huoltovarmuus on kiinteä osa tätä. Lisäksi EU:n instrumenttien sekä päätöksenteko- ja suunnittelurakenteiden joustavuus on keskeistä ja MPCC:n kaltaisia rakenteita tulisi entisestään vahvistaa. Ratkaisun löytäminen kolmasmaakysymykseen on tärkeää PRY:n uskottavuuden säilyttämiseksi. Suomen puheenjohtajakauden kompromissiehdotus tarjoaisi tähän pragmaattisen ratkaisun.

Borrell päätti kokouksen ja kiitti Kroatiaa hyvin hoidetusta puheenjohtajakaudesta haastavista ajoista huolimatta.

<u>Euroopan puolustusviraston (EDA) ministerijohtokunta</u>

Euroopan puolustusviraston (European Defence Agency, EDA) johtokunta puolustusministereiden kokoonpanossa 16.6.2020 järjestettiin videoyhteyden avulla ja sen agendalla oli EDA:n tulevaisuutta suuntaava keskustelu.

Puheenjohtajana toimineelle virastoa johtavalle EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle Josep Borrellille kyseessä oli ensimmäinen puolustusviraston johtokunta. **Borrell totesi** EDA:n muuttuneen vuoden 2016 puolustusaloitteiden myötä. EDA:n täytyy säilyä jäsenmaiden keskeisenä hallitusten välisenä yhteistyöfoorumina. Vuoden 2019 lopussa EDA hallinnoi 113 hanketta, joiden yhteenlaskettu arvo oli yli 330 miljoonaa euroa. EDA tukee jäsenmaita suorituskykyjen priorisoinnissa ja suunnittelussa, konkreettisten projektienhallinnoinnissa sekä sotilaallisten näkökantojen koordinoinnin rajapintana muun EU-politiikan kanssa.

EDA:n uusi toimitusjohtaja Šedivý totesi viraston jatkossakin tuottavan tulosta. Hän piti tärkeänä, että jäsenmaat investoivat yhdessä suorituskykyjen koko kirjon osalta ja keskeisimmät

yhteistyömahdollisuudet otetaan työn alle. EDA:n tulee tuottaa konkreettisia tuloksia yhteistyössä Euroopan ulkosuhdehallinnon, sotilasesikunnan ja sotilaskomitean sekä komission kanssa.

Sisämarkkinakomissaari Bretonin mukaan sillä on EDA:n kanssa luonteva kumppanuus, jonka tarkoituksena on luoda lisää yhteistyötä jäsenmaiden välille sekä kilpailukykyisemmät puolustusmarkkinat. Komissio haluaa edistää yhteistyötä, jolla on strategista vaikuttavuutta ja tuottaa lisäarvoa. Tarkoituksena on vahvistaa eurooppalaista resilienssiä ja teknologista suvereniteettia. Komissio hyödyntää EDA:n asiantuntemusta ja siellä tehtävää priorisointityötä.

Keskustelussa jäsenmaat nostivat esille Euroopan resilienssin ja reagointikyvyn parantamisen. Jäsenmaiden tulisi tehdä yhteistyötä, esimerkiksi lääkintähuollon, kyberin ja logistiikan aloilla. EDA:n roolia puolustusaloitteiden edistämisessä pidettiin tärkeänä ja sen toiminta katsottiin onnistuneeksi. EDA:n ja komission yhteistyötä halutaan tiivistettävän Europan puolustusrahaston vahvistamiseksi. Muutama jäsenmaa muistutti, että asevoimilla on rooli terveyskriisissä siviiliviranomaisten tukemisessa ja peräänkuulutti siviili-sotilasyhteistyön lisäämistä. Sotilaallisen liikkuvuuden merkitystä korostettiin.

Suomi toi esille, että koronakriisi on opettanut, että ei-sotilaallisella kriisillä voi olla vaikutuksia puolustukseen. Sen vuoksi resilienssiin ja huoltovarmuuteen tulee kiinnittää huomiota. Suomi korosti viraston roolia EU:n prioriteettien asettamisessa ja yhteistyöfoorumina konkreettisten hankkeiden tukijana. Lisäksi EDA voi toimia sotilasyhteisön äänitorvena muiden EU-politiikkojen osalta.

Lopuksi **Šedivý** kiitti jäsenmaita saamastaan tuesta ja totesi EDA:n olevan hyvässä kunnossa, mistä kiitos kuuluu hänen edeltäjälleen Jorge Domecqille.

Suomen edustajat
Puolustusministeri Antti Kaikkonen ja virkamiesvaltuuskunta

Liitteet

Viite

Asiasanat	puolustuspolitiikka, YTPP, puolustusvirasto
Hoitaa	**PLM, UM**
Tiedoksi	EUE, OM, PE, SM, TEM, VM, VNK, VTV